

BÁO CÁO

Tháng 4. 2020

KẾT QUẢ KHẢO SÁT DOANH NGHIỆP VỀ GIẢI PHÁP/HÀNH ĐỘNG TÍCH CỰC

Để khắc phục khó khăn
Do dịch bệnh

COVID-19

ĐƠN VỊ THỰC HIỆN KHẢO SÁT

PSD
Committee

ĐƠN VỊ PHỐI HỢP

VNEXPRESS
TIN NHANH VIỆT NAM

Số: 10/Ban IV

Hà Nội, ngày 21 tháng 4 năm 2020

V/v Đề xuất với Thủ tướng Chính phủ một số
giải pháp chống suy thoái DN, chống thất nghiệp và
thúc đẩy nền kinh tế trong bối cảnh dịch Covid19

Kính gửi: Thủ tướng Chính phủ Nguyễn Xuân Phúc

Đề tiếp tục tham mưu hiệu quả với Thủ tướng Chính phủ và Chính phủ trong thực hiện các mục tiêu chống suy thoái doanh nghiệp, chống thất nghiệp song song với mục tiêu chống dịch Covid19, đặc biệt để tìm giải pháp tăng cường sức cạnh tranh cho nền kinh tế Việt Nam trên trường khu vực và quốc tế ngay trong bối cảnh dịch bệnh còn nhiều diễn biến phức tạp, Ban Nghiên cứu Phát triển Kinh tế tư nhân (Ban IV) đã phối hợp cùng báo Điện tử VnExpress tiến hành đợt khảo sát số 2 trong cộng đồng doanh nghiệp từ ngày 7/4-13/4/2020. Căn cứ kết quả khảo sát và những ý kiến đóng góp rất tâm huyết, chi tiết của cộng đồng doanh nghiệp, Ban IV trân trọng báo cáo và xin đề xuất với Thủ tướng Chính phủ 04 vấn đề cơ bản như sau:

1. Thủ tướng ghi nhận, biểu dương những nỗ lực mạnh mẽ của cộng đồng doanh nghiệp trong việc nhanh chóng thích nghi, chuyển dịch và tìm mọi cách vượt khó để duy trì sản xuất, kinh doanh trong bối cảnh dịch bệnh ảnh hưởng tiêu cực tới mọi ngành.

2. Thủ tướng cùng Chính phủ khuyến khích và tạo điều kiện tối đa để doanh nghiệp tập trung thúc đẩy các giải pháp có giá trị bền vững cho tăng trưởng bên cạnh những nỗ lực vượt khó, như các giải pháp số hóa, tăng cường R&D, xây dựng/vận hành các kịch bản và chiến lược kinh doanh mới...nhằm giúp doanh nghiệp Việt nhanh chóng nắm bắt và làm chủ các cơ hội đã và đang bộc lộ từ bối cảnh dịch bệnh lần này.

3. Đối với việc hỗ trợ doanh nghiệp vượt qua những khó khăn gây ra bởi dịch bệnh, bên cạnh một số chính sách hiện tại, kiến nghị Thủ tướng và các Bộ, ngành cân nhắc xây dựng các chính sách giúp cho doanh nghiệp giữ được dòng vốn để duy trì sản xuất, kinh doanh và duy trì việc làm cho người lao động trước khi kiệt quệ, đổ vỡ và không thể nào khắc phục.

4. Cuối cùng, song song với chống dịch, chống suy thoái doanh nghiệp, rất mong Thủ tướng cùng Chính phủ quan tâm, nhanh chóng xây dựng một chiến lược bài bản cùng các chính sách đón đầu một trật tự kinh tế mới sau dịch, để nền kinh tế Việt Nam có sức bật và cạnh tranh mạnh mẽ, xác lập được vị thế mới trong khu vực và trên thế giới.

Ban IV cùng cộng đồng doanh nghiệp xin bày tỏ sự tin tưởng và ủng hộ mạnh mẽ đối với các chỉ đạo của Thủ tướng cùng Chính phủ.

Trân trọng./.

Nơi nhận:

- Như kính gửi;
- Chủ tịch HĐQT CC TTHC (để báo cáo);
- VPCP và các Bộ/ngành: KHĐT, Tài chính, Công thương, NNPTNT, TTTT, VHTTDL, GD&ĐT, Công an, Ngoại giao, Tư pháp, LĐTBXH, NHNN, BHXHVN, Y tế;
- UBND TP. Hà Nội, TP.HCM;
- Các Hiệp hội doanh nghiệp;
- Lưu VP Ban.

TM. BAN NGHIÊN CỨU PHÁT TRIỂN KTTN
Phó Chủ tịch HĐQT cải cách TTHC

Trưởng Ban

Trương Gia Bình

THÔNG TIN CHUNG VỀ CUỘC KHẢO SÁT

Trong bối cảnh dịch bệnh Covid19 còn diễn biến hết sức phức tạp, doanh nghiệp nhiều ngành nghề, người lao động và nền kinh tế nói chung bị ảnh hưởng tương đối nghiêm trọng, cuộc khảo sát lần này có mục tiêu tìm kiếm các giải pháp/hành động tích cực và chủ động từ doanh nghiệp để khắc phục khó khăn do dịch bệnh, nhằm duy trì sản xuất, bảo vệ người lao động. Kết quả khảo sát được kì vọng sẽ là cẩm nang bước đầu cho các doanh nghiệp tham khảo, đồng thời cũng sẽ giúp Chính phủ có những thông tin đa chiều về tình hình doanh nghiệp để xây dựng các chính sách hỗ trợ hiệu quả hơn.

1. Đơn vị thực hiện khảo sát:

Ban nghiên cứu phát triển kinh tế tư nhân (Ban IV, thuộc Hội đồng tư vấn Cải cách thủ tục hành chính của Thủ tướng Chính phủ) phối hợp với Báo điện tử VnExpress

2. Thời gian thực hiện khảo sát:

Từ 07-13/4/2020

3. Phạm vi khảo sát:

Trên toàn lãnh thổ Việt Nam

4. Cách thức thực hiện:

gọi điện phỏng vấn trực tiếp các chủ doanh nghiệp (CEO) và tiếp nhận thông tin các doanh nghiệp điền bảng khảo sát online.

5. Tổng số doanh nghiệp trả lời khảo sát:

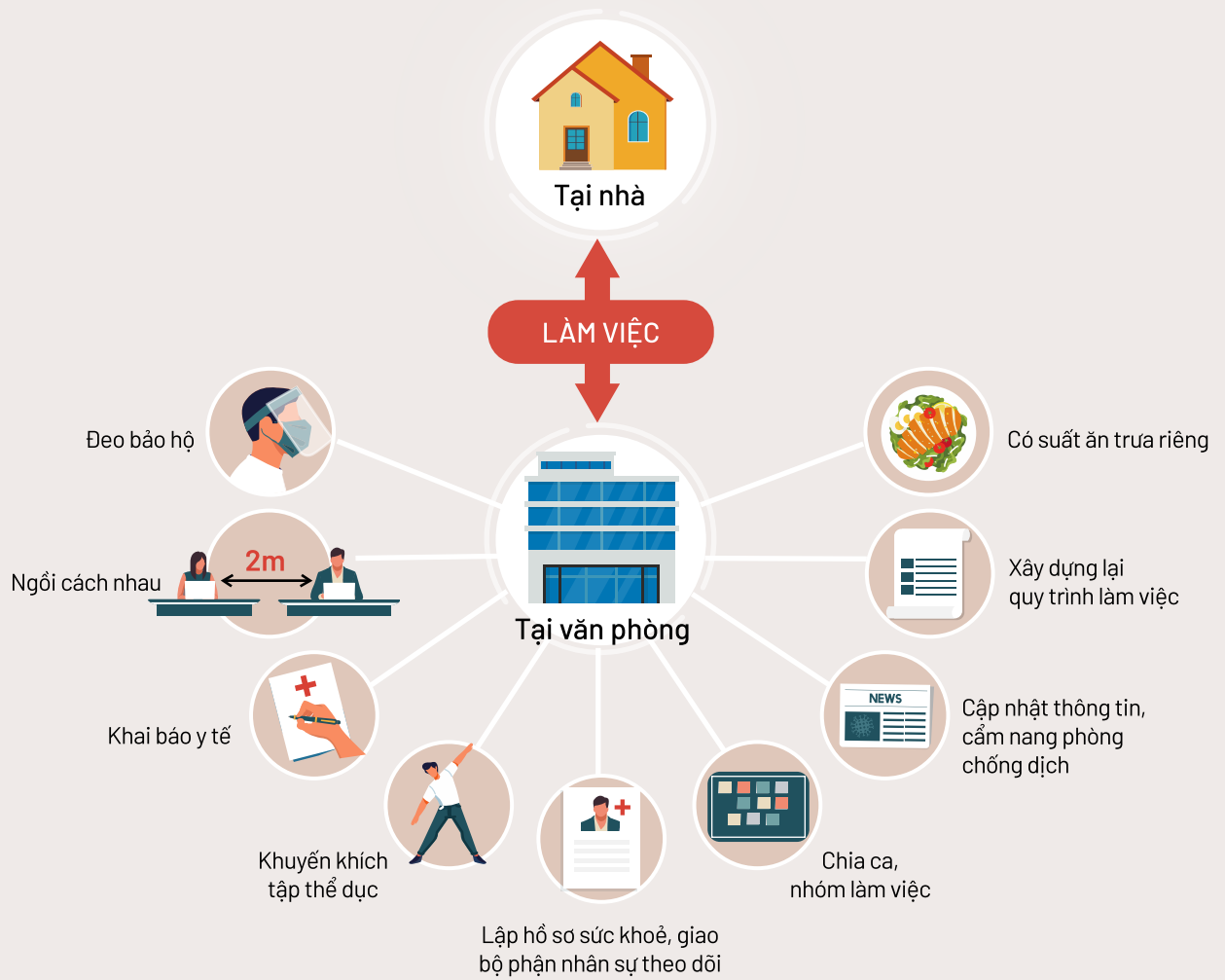
358 doanh nghiệp, bao gồm cả doanh nghiệp Việt Nam và doanh nghiệp có vốn đầu tư nước ngoài tại Việt Nam.

PHẦN 1

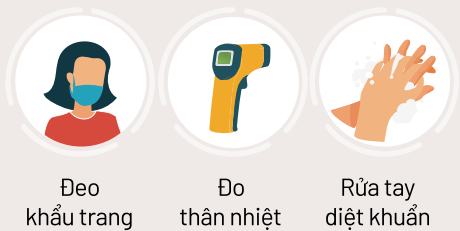
NHỮNG GIẢI PHÁP ĐIỂN HÌNH CỦA DOANH NGHIỆP ĐỂ

- CHỐNG DỊCH COVID 19**
- DUY TRÌ SẢN XUẤT**
- BẢO VỆ NGƯỜI LAO ĐỘNG**

GIẢI PHÁP CHỐNG DỊCH

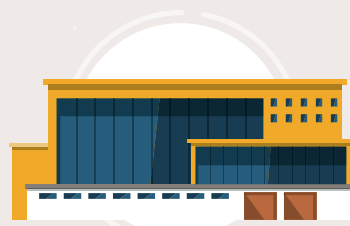
KHÁCH ĐẾN GIAO DỊCH

TRỤ SỞ CÔNG TY

XƯỞNG SẢN XUẤT

Biến nơi lao động, sản xuất thành "khu cách ly"

Xây dựng các kịch bản về dịch bệnh và phương án ứng phó

GIẢI PHÁP DUY TRÌ, ĐẨY MẠNH SẢN XUẤT

Số hóa các hoạt động của doanh nghiệp

Quảng cáo, thương mại điện tử

Chăm sóc, tìm kiếm khách hàng

Họp, làm việc

Lên phương án khi sản xuất kinh doanh bị gián đoạn

Tối ưu chi phí

Đàm phán hoãn thanh toán, giảm chi phí thuê mặt bằng

Đóng cửa cơ sở không thể thương lượng về chi phí thuê

Cắt giảm các bộ phận hoạt động không hiệu quả

Tích hợp hoạt động của các bộ phận trên cùng 1 mặt bằng

Kiểm soát, tăng cường, tối ưu hoá dòng tiền

Kích hoạt các chính sách hỗ trợ doanh nghiệp

Bán tài sản và hoàn thuế VAT

Dừng các mảng kinh doanh bị lỗ

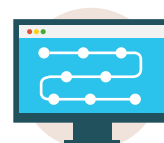

Đề nghị sự hỗ trợ từ ngân hàng để giảm lãi suất, duy trì hạn mức, kéo dài thời hạn vay vốn

Chuyển hướng kinh doanh

Cải tiến quy trình làm việc

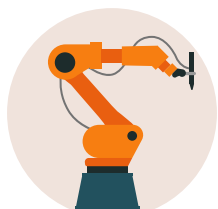

Online hoá các quy trình truyền thống

Cắt giảm các khâu trung gian, giấy tờ hành chính nội bộ

Kiểm nguồn vật tư sản xuất thay thế nguồn từ Trung Quốc

Sản phẩm

Nâng cao chất lượng

Nghiên cứu chế tạo sản phẩm mới

GIẢI PHÁP BẢO VỆ NGƯỜI LAO ĐỘNG

Trợ cấp sinh hoạt phí,
nhu yếu phẩm cho nhân viên
trong thời gian "cách ly toàn xã hội"

Đảm bảo điều kiện
làm việc, sức khỏe cho
người lao động

Đảm bảo mức lương
tối thiểu

Tăng cường đào tạo
các kỹ năng làm việc

PHẦN 2

KẾT QUẢ KHẢO SÁT CHI TIẾT & NHỮNG KIẾN NGHỊ DOANH NGHIỆP ĐỀ XUẤT VỚI CHÍNH PHỦ

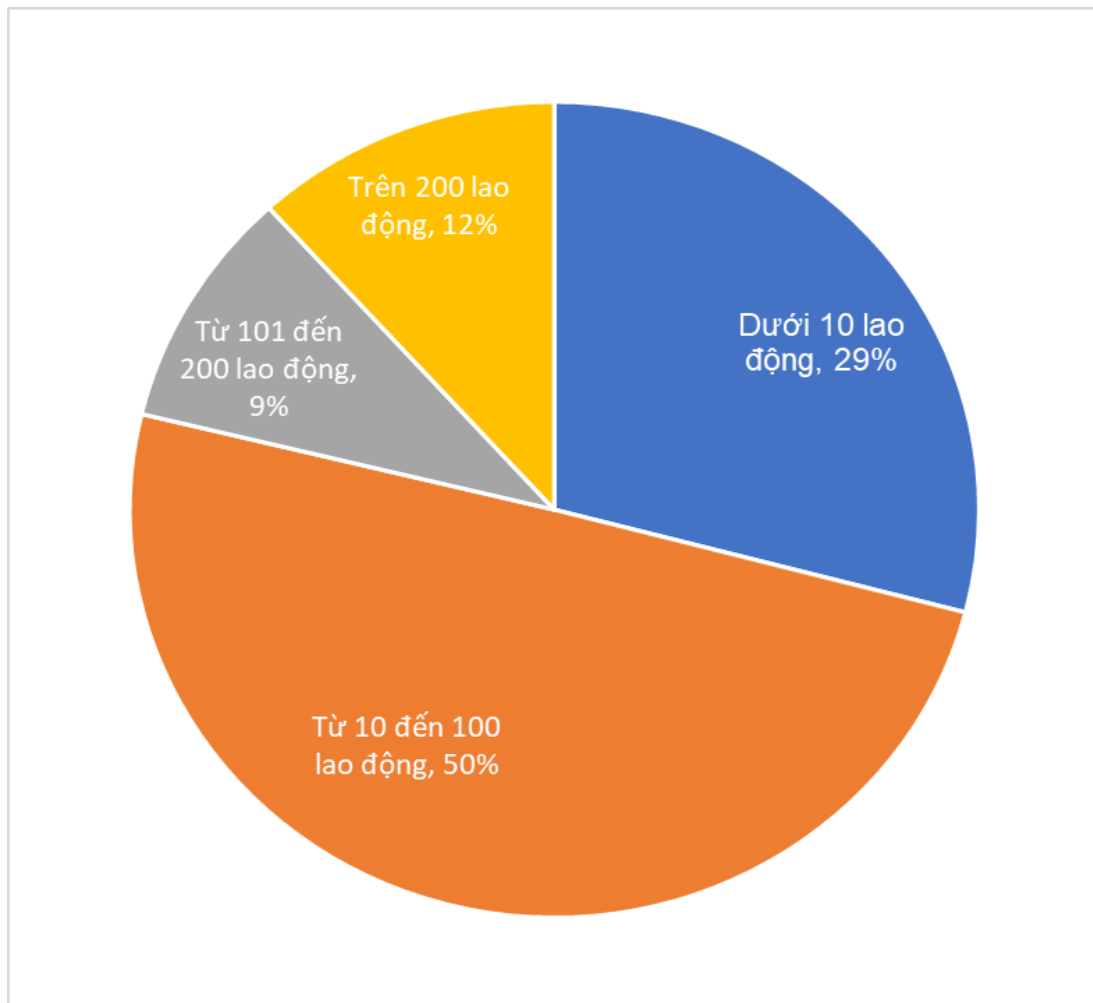
Cuộc khảo sát diện rộng lần 2 trong doanh nghiệp do Ban IV và Báo Điện tử VnExpress tiến hành có trọng tâm tìm kiếm các giải pháp chủ động/tích cực của doanh nghiệp nhằm chống dịch, chống suy thoái doanh nghiệp và chống thất nghiệp. Bên cạnh đó, cuộc khảo sát cũng tổng hợp các kiến nghị của doanh nghiệp với Chính phủ để giúp Chính phủ vừa đánh giá được hiệu quả của các chính sách đã chỉ đạo từ đầu mùa dịch đến nay cũng như xác định các nhóm vấn đề cần quan tâm, điều chỉnh, ban hành mới nhằm hỗ trợ doanh nghiệp vượt qua các khó khăn do dịch, tận dụng và nắm bắt được các cơ hội kinh doanh mới để tiếp tục thúc đẩy tăng trưởng của nền kinh tế.

Với 358 chủ doanh nghiệp gửi thông tin phản hồi khảo sát trên online hoặc trả lời phỏng vấn trực tiếp qua điện thoại, kết quả khảo sát được tổng hợp và phân tích chi tiết như sau:

1. Thành phần doanh nghiệp tham gia khảo sát

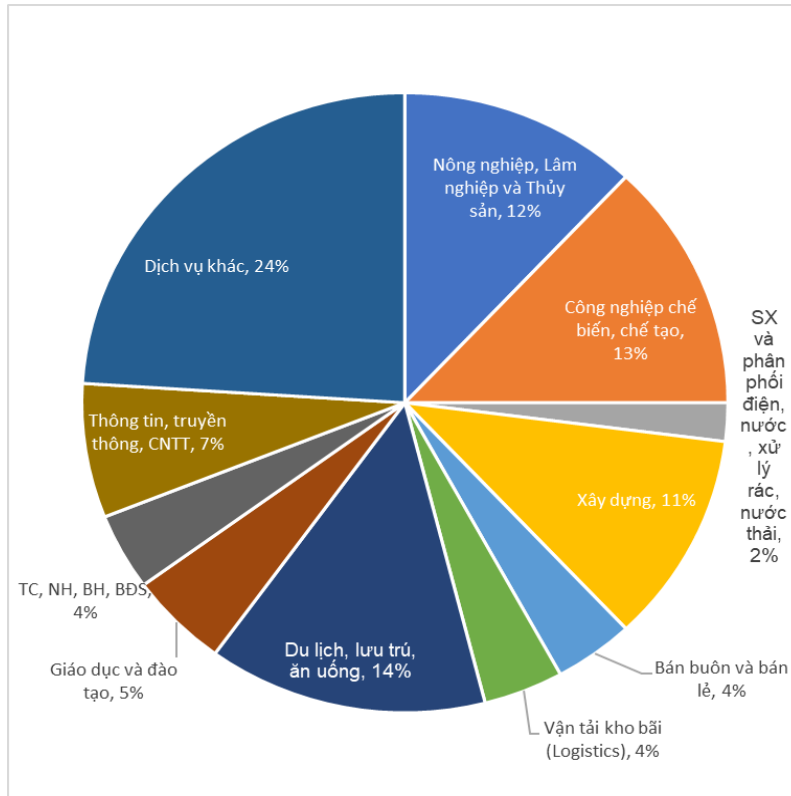
Doanh nghiệp phân theo quy mô lao động (Hình 1)

Hình 1: Tỷ lệ Doanh nghiệp phân theo quy mô lao động

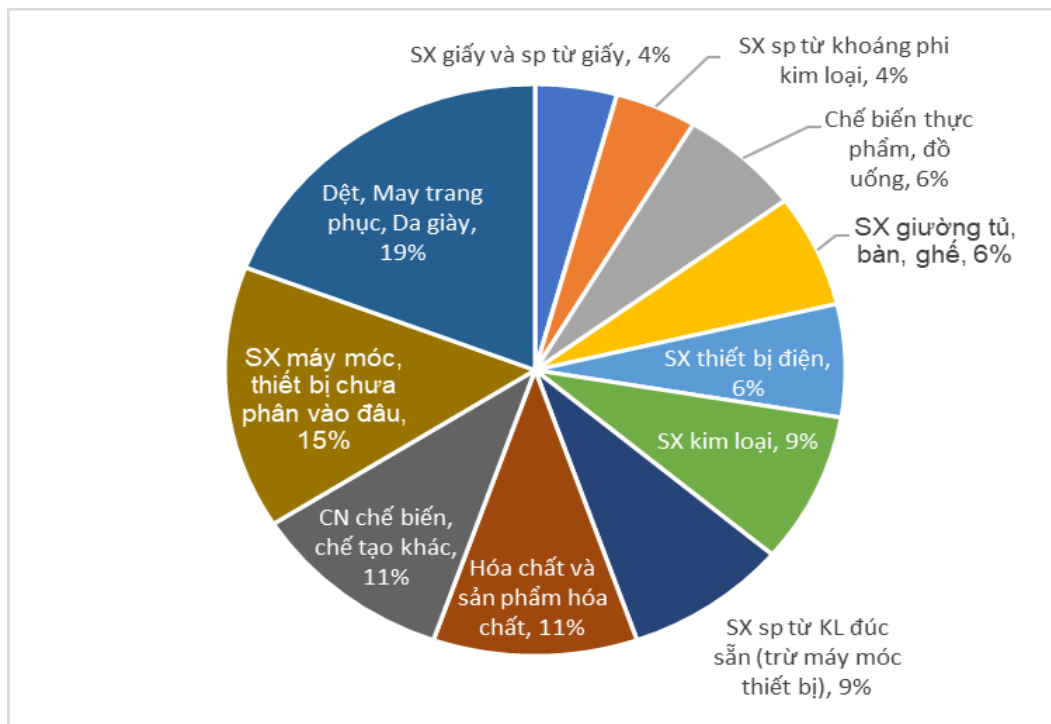

Doanh nghiệp phân theo ngành nghề kinh doanh (Hình 2 và Hình 3)

Hình 2: Tỷ lệ Doanh nghiệp phân theo ngành nghề kinh doanh

Hình 3: Tỷ lệ DN phân theo ngành nhỏ trong ngành CN chế biến chế tạo

2. Các giải pháp chủ động của doanh nghiệp nhằm phòng, chống dịch bệnh

So sánh với kết quả khảo sát nhanh của Ban IV đầu tháng 3/2020, chỉ có 5% số doanh nghiệp trả lời có chủ động phòng chống dịch theo khuyến cáo của Bộ Y tế thì tại lần khảo sát này, 100% các doanh nghiệp mà có duy trì hoạt động sản xuất, kinh doanh và việc làm tại văn phòng đều đã áp dụng nghiêm túc các biện pháp phòng, chống dịch.

Mặc dù dịch bệnh Covid-19 tác động rất nghiêm trọng đến tình hình sản xuất, kinh doanh của các doanh nghiệp nhưng không vì thế các doanh nghiệp “ngồi im”. Hầu hết các doanh nghiệp đã thực hiện các biện pháp phòng chống rủi ro (Hình 4) và trong số 81% số doanh nghiệp trả lời có duy trì làm việc tại văn phòng thì 100% trong đó đã chủ động phòng chống dịch theo khuyến cáo của Bộ Y tế như bắt buộc đeo khẩu trang, bố trí chỗ ngồi cách nhau 2m, trang bị nước rửa tay khử khuẩn...

Phần lớn doanh nghiệp trong số đó cũng đã thực hiện phân ca kíp, bố trí nhóm làm việc ngồi ở các vị trí khác nhau để hạn chế tiếp xúc. Nhiều doanh nghiệp khuyến khích nhân viên tập thể dục, nâng cao sức khỏe, yêu cầu nhân viên khai báo y tế nếu nghỉ làm quá 3 ngày, lập hồ sơ sức khỏe giao cho bộ phận nhân sự theo dõi hay xây dựng lại quy trình làm việc để phù hợp với tình hình mùa dịch.

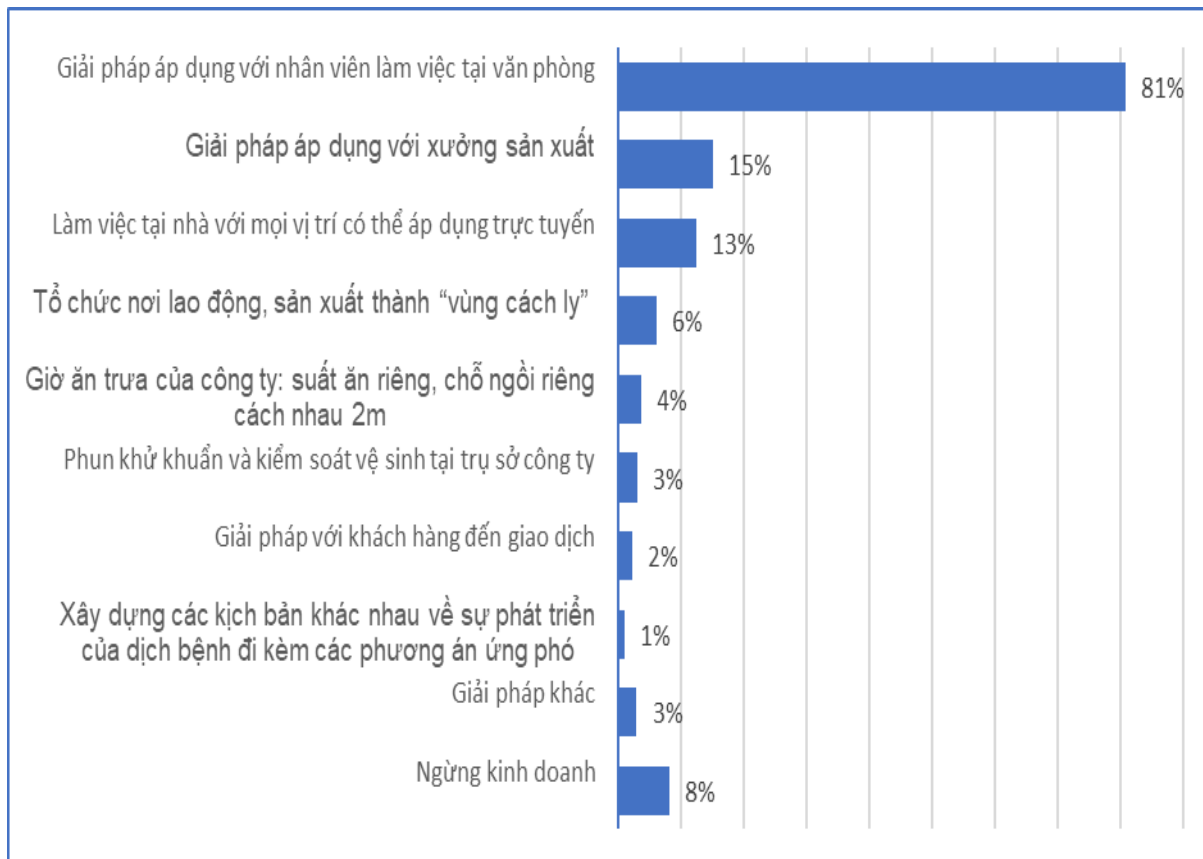
15% số doanh nghiệp trả lời có thực hiện kiểm tra nhiệt độ người lao động trước khi vào phân xưởng và khử khuẩn toàn bộ vật tư, phụ tùng phục vụ sản xuất.

13% doanh nghiệp trả lời đã cho phép các lực lượng lao động gián tiếp (như văn phòng, tài chính, kế toán...) hoặc các vị trí có thể áp dụng trực tuyến được phép làm tại nhà để giảm việc tập trung đông người và hạn chế tiếp xúc.

6% doanh nghiệp trả lời đã áp dụng cách thức tổ chức nơi lao động, sản xuất thành “vùng cách ly” để đảm bảo an toàn cho mọi người và không đứt gãy hoạt động của doanh nghiệp. Biện pháp cụ thể như tổ chức cho người lao động làm việc ở cơ sở trang trại nào thì cách ly luôn tại đó, không giao dịch với các khu vực khác; bố trí hệ thống sát khuẩn hoàn chỉnh, bố trí ký túc xá tập trung có kiểm soát y tế cho người lao động... ***Đây được xem là một trong các giải pháp có tính sáng tạo và rất điển hình để các doanh nghiệp khác tham khảo, học hỏi nhằm duy trì sản xuất, kinh doanh trong mùa dịch.***

Số doanh nghiệp quyết định ngừng kinh doanh để phòng tránh bệnh tật lây lan, hoặc do khó khăn trong mùa dịch chiếm 8% tổng số doanh nghiệp trả lời khảo sát.

Hình 4: Các giải pháp của Doanh nghiệp nhằm phòng chống dịch bệnh

Hộp 1: Một số giải pháp điển hình nhằm phòng chống dịch bệnh

Hiệp hội Nông nghiệp số (VIDA): Tại Hội nghị trực tuyến lần thứ nhất, chủ tịch Trương Gia Bình cùng một số thành viên thường trực Hiệp hội đã khuyến khích các doanh nghiệp trang bị mũ chống giọt dịch bắn cho từng người lao động để hạn chế tối đa khả năng lây lan dịch bệnh, từ đó duy trì được công việc và sản xuất.

Hùng Nhơn Group: có sáng kiến tạo lập các vùng cách ly chính là từng trang trại sản xuất để đảm bảo không gián đoạn công việc. Công nhân tại mỗi trang trại được cách ly 100% với bên ngoài; bố trí hệ thống sát trùng hoàn chỉnh.

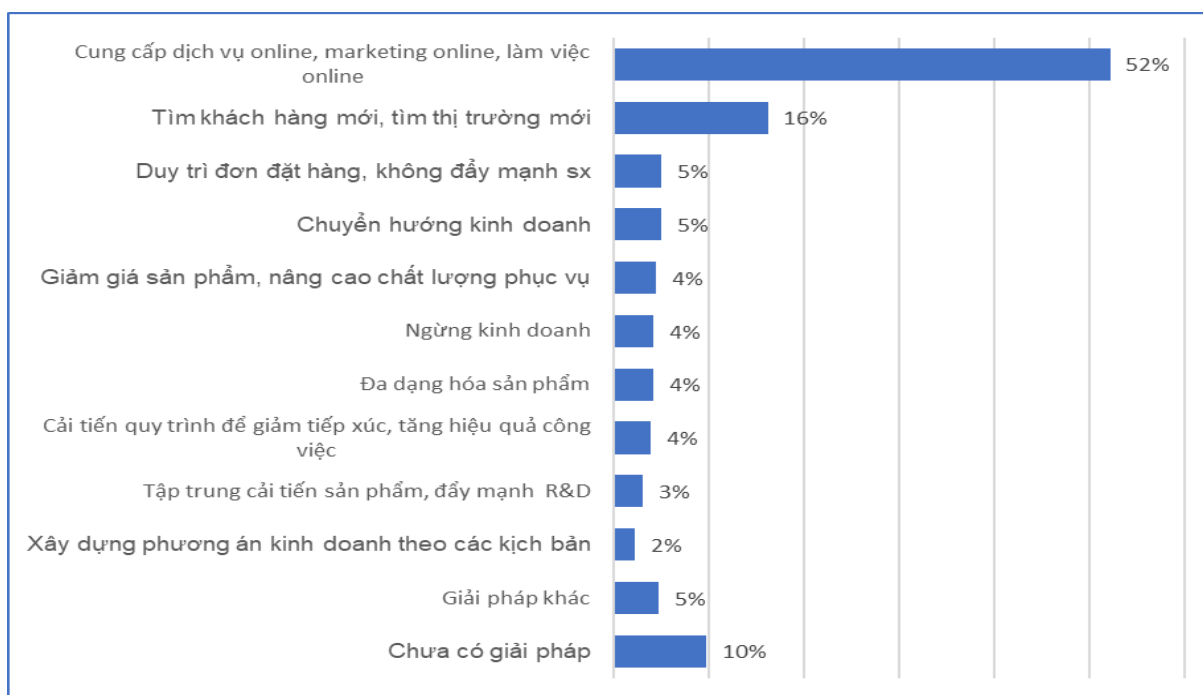
Công ty CP Truyền thông Cobalt: Tổ chức ký túc xá tập trung cho toàn bộ người lao động ở lại công ty, cách ly với bên ngoài; công ty tổ chức cung cấp nhu yếu phẩm và cả phương tiện giải trí ngoài giờ để người lao động yên tâm cách ly tại nơi sản xuất. Hỗ trợ người lao động trong ký túc xá 150 nghìn/ngày, nếu cả gia đình là 500 nghìn/ngày.

3. Các giải pháp tích cực của doanh nghiệp nhằm duy trì sản xuất, kinh doanh, vượt khó khăn gây ra bởi dịch bệnh

So với thời điểm khảo sát đầu tháng 3/2020 của Ban IV, chỉ có 3% số doanh nghiệp trả lời có sử dụng nền tảng internet trong bối cảnh đại dịch Covid-19 thì trong khảo sát lần này 52% số doanh nghiệp trả lời có sử dụng nền tảng internet để cho phép nhân viên làm việc online, hay sử dụng nền tảng internet để cung cấp dịch vụ trực tuyến như dạy học online, tư vấn online, đồng thời nhiều doanh nghiệp cũng sử dụng nền tảng internet để đẩy mạnh hoạt động marketing và bán hàng.

Cũng tương tự, đối với việc tìm khách hàng mới, tìm thị trường mới thì trong khảo sát đầu tháng 3/2020¹ chỉ có 7% doanh nghiệp trả lời đã chủ động tiến hành, nhưng đến khảo sát lần này tỷ lệ này đã tăng lên 16%.

Hình 5: Các giải pháp của DN nhằm duy trì sản xuất, kinh doanh

Một số doanh nghiệp cũng thực hiện đồng thời các giải pháp khác như chuyển hướng kinh doanh (5% số doanh nghiệp trả lời), giảm giá thành sản phẩm đi đôi với việc nâng cao chất lượng sản phẩm, đa dạng hóa sản phẩm, cải tiến quy trình tăng hiệu quả sản xuất (đều khoảng 4%).

Tỷ lệ doanh nghiệp trả lời không có giải pháp là 10%, con số này trong khảo sát đầu tháng 3 là gần 20%.

¹ Lưu ý mẫu của 2 cuộc khảo sát tại hai thời điểm là ngẫu nhiên và quy mô mẫu cũng khác nhau.

Các con số trên cho thấy các doanh nghiệp đã có sự nỗ lực, chủ động rất lớn để duy trì sản xuất, kinh doanh trong bối cảnh dịch bệnh Covid-19 kéo dài.

Hộp 2: Một số giải pháp điển hình nhằm duy trì hoạt động của DN

Số hóa các hoạt động của doanh nghiệp

FPT Group: Đã tổ chức đại hội đồng cổ đông trực tuyến với 500 cổ đông online cùng lúc từ khắp các tỉnh, thành và nhiều nước trên thế giới.

Phúc Sinh Group: Phúc Sinh đã sớm ứng dụng công nghệ số vào quản trị, sản xuất và giao dịch với khách hàng nên trong dịch Covid-19, các nhân viên có thể làm việc từ xa mà không hề gặp trở ngại gì. Điều này góp phần giúp cho tăng trưởng xuất khẩu trong thời gian qua của công ty đạt đến 120-130%.²

Tập đoàn Sendo: không thu phí bán hàng trên trang Sendo đối với nông sản, thực phẩm để đẩy mạnh thương mại điện tử và chung tay với doanh nghiệp trong giai đoạn khó khăn³

Tích hợp hoạt động của các cơ sở, đơn vị trực thuộc để tối ưu hóa chi phí

IvyPrep Education: Đàm phán hoãn thanh toán, giảm chi phí thuê mặt bằng và đóng cửa các cơ sở không thể thương lượng về chi phí thuê; chuyển đổi mô hình kinh doanh, tối ưu việc sử dụng cơ sở vật chất; cắt giảm các bộ phận hoạt động không hiệu quả; tích hợp hoạt động của các bộ phận/đơn vị khác nhau trên cùng một mặt bằng để tối ưu hóa chi phí; chuyển ngay sang cung cấp chương trình học trực tuyến và tối ưu hoá các lớp học⁴

Chuyển hướng kinh doanh trên cơ sở xác định các mặt hàng, thị trường chiến lược, trong tâm

Nhiều doanh nghiệp dệt may Việt Nam đã “biến nguy thành cơ”, chủ động sản xuất khẩu trang vải với đa chủng loại giúp các doanh nghiệp duy trì sản xuất, duy trì công ăn việc làm cho người lao động trong dịch Covid-19⁵

Đẩy mạnh công tác nghiên cứu chế tạo thử nghiệm sản phẩm mới, nâng cao chất lượng sản phẩm

Tập đoàn Mỹ Lan: ứng dụng công nghệ đóng gói khí cải tiến để kéo dài thời gian bảo quản thực phẩm, ví dụ như thịt lợn có thể giữ được 7-11 ngày; phát triển hệ thống máy bán thực phẩm thông minh, có chức năng hâm nóng trước khi xuất cho người mua. Những mô hình này sẽ giúp thúc đẩy thương mại điện tử, mua sắm qua thiết bị di động, hỗ trợ cho công tác cách ly toàn xã hội như hiện nay.⁶

² <https://nongnghiep.vn/cac-chien-sy-ao-xanh-va-thoi-diem-tuyet-voi-nhat-de-so-hoa-nong-nghiep-d261520.html>

³ <https://www.thesaigontimes.vn/301923/dich-benh-va-co-hoi-thuc-day-so-hoa-nong-nghiep.html>

⁴ <https://nhipcaudautu.vn/song/nhat-ky-covid19/ivyprep-education-vuot-qua-khung-hoang-covid-19-nhu-the-nao-3334202/>

⁵ <http://tapchitaichinh.vn/nghien-cuu-trao-doi/viet-nam-lieu-co-the-thanh-cong-xuong-san-xuat-khau-trang-cua-the-gioi-321345.html>

⁶ <https://nongnghiep.vn/cac-chien-sy-ao-xanh-va-thoi-diem-tuyet-voi-nhat-de-so-hoa-nong-nghiep-d261520.html>

Tuy nhiên, những giải pháp mang tính dài hạn và có ý nghĩa tiên quyết với sự tăng trưởng của doanh nghiệp như tập trung cải tiến sản phẩm, đẩy mạnh nghiên cứu và phát triển thì chỉ có 3% số doanh nghiệp trả lời là có áp dụng. Cũng như vậy, năng lực xây dựng phương án kinh doanh phòng ngừa rủi ro của các doanh nghiệp cũng thấp, chỉ có 2% doanh nghiệp trả lời đã thực hiện giải pháp này.

Đây có thể là chỉ số tham khảo, cho thấy các doanh nghiệp Việt Nam vẫn tương đối hạn chế về mặt “chiến lược”, mọi ứng phó vẫn mang tính vụ việc, thời điểm nên thời gian tới rất cần các hỗ trợ kỹ thuật để giúp nâng cao năng lực cho doanh nghiệp Việt trong những lĩnh vực này.

4. Các giải pháp nhằm bảo vệ, duy trì công ăn việc làm cho người lao động

Điều rất đáng ghi nhận trong khảo sát lần này là có sự thay đổi về nhận thức của các chủ doanh nghiệp trước vấn đề bảo vệ người lao động. Có khoảng 60% số doanh nghiệp trả lời vẫn nỗ lực đảm bảo trả lương cho người lao động, trong đó ít nhất là đảm bảo mức lương tối thiểu hoặc trả lương bình thường và duy trì lao động như hiện tại cho đến khi doanh nghiệp hết khả năng; 26% doanh nghiệp trả lời phải cho lao động nghỉ việc tạm thời do dịch bệnh nhưng vẫn có trả trợ cấp cho lao động.

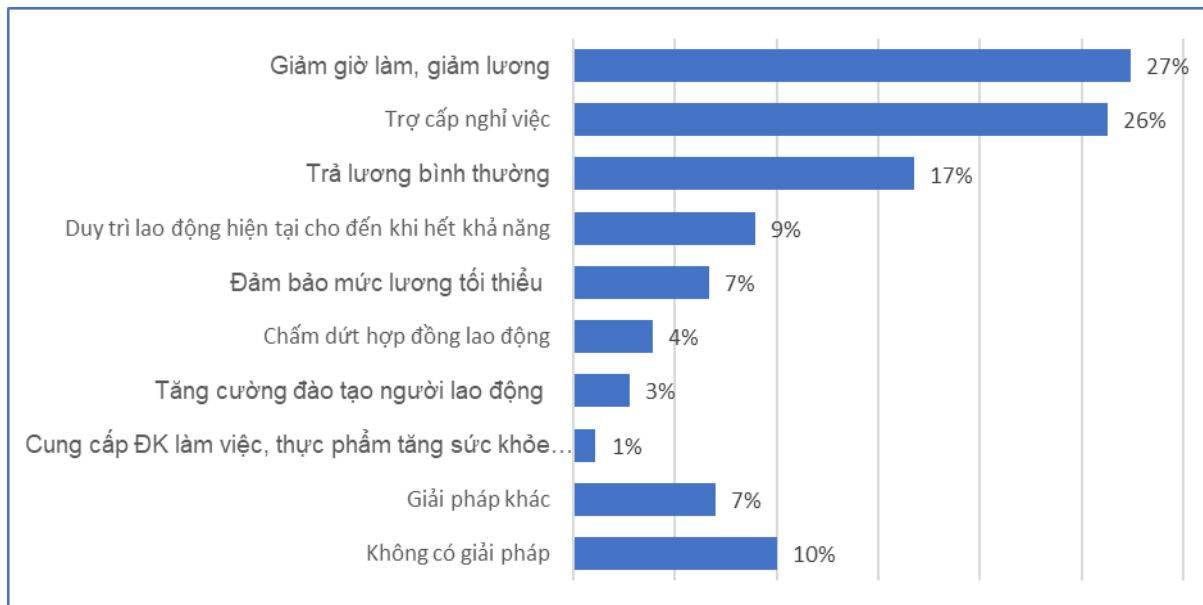
Bối cảnh dịch bệnh Covid-19 kéo dài khiến tất cả doanh nghiệp đều phải đối mặt với một thách thức rất lớn đó là giải quyết công ăn việc làm cho người lao động khi mà hoạt động sản xuất, kinh doanh của doanh nghiệp bị suy giảm. Trong nhiều báo cáo của các Hiệp hội doanh nghiệp và doanh nghiệp, nguy cơ cần phải cắt giảm lao động để giảm chi phí sản xuất đã được đề cập tới. Đây cũng là lựa chọn của gần 40% doanh nghiệp trả lời khảo sát của Ban IV tháng 3/2020. Tuy nhiên, hệ lụy của việc cắt giảm nhân sự hàng loạt là chi phí tuyển dụng lại sẽ rất lớn, hoặc doanh nghiệp sẽ đối mặt với tình trạng thiếu hụt lao động khi hoạt động sản xuất được đẩy mạnh trở lại.

Trong đợt khảo sát lần này, doanh nghiệp đã thể hiện nhiều nỗ lực nhằm bảo vệ người lao động. Chỉ có 4% số doanh nghiệp trả lời áp dụng biện pháp chấm dứt hợp đồng lao động và 10% không có giải pháp còn 27% doanh nghiệp trả lời lựa chọn giải pháp giảm giờ làm, giảm lương nhưng vẫn duy trì số lượng lao động để cùng người lao động chung sức vượt qua thời gian khó khăn; 26% doanh nghiệp trả lời có trả trợ cấp cho lao động nghỉ việc tạm thời do dịch bệnh hoặc trong thời gian “cách ly xã hội” để giúp đỡ một phần cho người lao động; 17% doanh nghiệp vẫn trả lương bình thường.

Nếu dịch kéo dài thì 9% số doanh nghiệp trả lời này có thể sẽ không có khả năng đảm bảo được nỗ lực mà doanh nghiệp đang cố gắng. Một tỷ lệ nhỏ

doanh nghiệp trả lời (3%) tranh thủ thời gian hoạt động sản xuất kinh doanh suy giảm để dành thời gian đào tạo nguồn nhân lực.

Bảng 6: Giải pháp của Doanh nghiệp để bảo vệ người lao động

Hộp 3: Một số giải pháp điển hình nhằm bảo vệ người lao động

IvyPrep Education: tối ưu hoá nhân sự bằng phương án kiêm nhiệm vị trí để giữ các nhân sự giỏi và bảo đảm thu nhập cho người lao động, nếu ai dưới thu nhập 10 triệu đồng/tháng thì cố gắng hết sức để trả đầy đủ⁷

Công ty CP Truyền thông Cobalt: Hỗ trợ toàn bộ người lao động chuyển vào ở tại ký túc xá công ty mỗi người 150 nghìn đồng 1 ngày, kèm theo chi trả toàn bộ các chi phí sinh hoạt cho người lao động với định mức 500 nghìn đồng 1 ngày cho 1 hộ gia đình chuyển vào ký túc xá tập trung. Hay tăng cường tuyển dụng nhân sự chất lượng tốt được giải phóng từ các doanh nghiệp khác

Viện chiến lược Nafoods: Giữ nguyên lao động, tăng số ngày phép cho nhân viên làm việc online, giảm lương lãnh đạo 50%.

Tây Nam direction: Đảm bảo điều kiện làm việc an toàn, cung cấp thực phẩm có lợi để tăng sức khỏe cho người lao động.

Công ty CP Công nghiệp KAM: Tăng cường đào tạo người lao động các kỹ năng nhằm nâng cao năng suất và hiệu quả lao động.

5. Kiến nghị với Chính phủ

Hầu hết doanh nghiệp đề xuất Chính phủ cần có các giải pháp mạnh và đồng bộ hơn trong mục tiêu chống suy thoái doanh nghiệp, chống thất nghiệp và kiểm soát thật chặt chẽ khâu tổ chức thực thi. Song song với đó, cần nhanh chóng xây dựng chiến lược cùng các chính sách cho một trật tự kinh tế mới sau dịch để tận dụng tối đa các cơ hội.

Trong đợt khảo sát lần này, bên cạnh khảo sát các giải pháp doanh nghiệp tự triển khai để đối phó với dịch bệnh Covid-19 thì các doanh nghiệp cũng được hỏi về đề xuất, kiến nghị với Chính phủ để thực hiện 3 mục tiêu: chống dịch - chống suy thoái doanh nghiệp - chống thất nghiệp.

Câu hỏi này không bắt buộc nhưng tỷ lệ doanh nghiệp có phản hồi chi tiết vẫn chiếm tới 83,7% tổng số doanh nghiệp trả lời khảo sát. Điểm nổi bật trong phần trả lời là phần lớn các doanh nghiệp ủng hộ Chỉ thị 16/CT-TTg của Thủ tướng Chính phủ về các biện pháp cấp bách phòng chống dịch Covid-19. Các doanh nghiệp cũng bày tỏ sự đồng lòng với Chính phủ trong việc kiên quyết ngăn chặn, dập dịch từ các nguồn lây nhiễm từ bên ngoài và các nguồn lây nhiễm trong cộng đồng được phát hiện sớm đồng thời cũng thể hiện sự tích cực và chung tay cùng Chính phủ phòng chống dịch bệnh lây lan trong cơ sở sản xuất bằng cách tuân thủ những khuyến cáo của Chính phủ và Bộ Y tế như đã nêu ở mục 2. Bên cạnh đó, các doanh nghiệp đã đưa ra một số nhóm kiến nghị rất đáng lưu tâm.

Về việc chống thất nghiệp, các doanh nghiệp ủng hộ tinh thần của Chính phủ và các Bộ ngành thể hiện tại Nghị quyết 42/NQ-CP ngày 9/4/2020. Tuy nhiên, thay vì các chính sách hỗ trợ khi doanh nghiệp đã “kiệt quệ” và đổ vỡ, thì doanh nghiệp đề nghị Chính phủ sửa đổi, bổ sung Nghị quyết này theo hướng có những chính sách giúp cho doanh nghiệp giữ được dòng vốn trong lúc khó khăn để duy trì sản xuất, kinh doanh đồng thời để duy trì việc làm cho người lao động. Đơn cử, doanh nghiệp kiến nghị được hoãn nộp một số khoản như bảo hiểm tự nguyện, tiền đóng quỹ hưu trí và tử tuất hay phí công đoàn... trong vòng 12 tháng để có dòng tiền duy trì hoạt động, duy trì nhân sự nhằm thích nghi và tồn tại trong bối cảnh mới, thay cho chính sách vừa ban hành là người lao động và người sử dụng lao động được tạm dừng đóng vào quỹ hưu trí và tử tuất không quá 12 tháng nếu vì dịch bệnh mà phải cắt giảm từ 50% lao động tham gia bảo hiểm xã hội trở lên.

Về việc chống suy thoái, các kiến nghị vẫn cơ bản xoay quanh một số vấn đề gồm: (1) Chính phủ thực hiện chính sách riêng đối với các doanh nghiệp bị ảnh hưởng nặng nề bởi dịch bệnh Covid-19, để doanh nghiệp được giảm thuế TNDN, thuế VAT và các loại thuế khác và cho phép miễn lãi suất đối việc nộp chậm thuế, đồng thời cho phép miễn đóng BHXH trong thời gian dịch bệnh; (2) Hỗ trợ vốn vay ưu đãi với doanh nghiệp bị ảnh hưởng nặng nề bởi dịch; (3) Giảm lãi suất các khoản vay hiện tại, khoan nợ và giãn thời gian trả nợ vay; (4) Tạo điều kiện cho các doanh nghiệp nông nghiệp xuất khẩu hàng hóa khi mà nguồn cung vượt qua cầu trong nước; (5) Đẩy mạnh việc thực hiện các thủ tục hành chính online để cắt giảm thời gian, chi phí thực sự cho doanh nghiệp.

Song song với 2 nhóm kiến nghị trên, các doanh nghiệp đặc biệt phản ánh với Chính phủ việc thực hiện các giải pháp từ phía các Bộ còn chậm, cũng như việc tiếp cận được các nguồn vay với lãi suất thấp hay các hình thức ưu đãi tín

dụng khác là còn rất khó khăn khi thủ tục thực tiễn đang rất rườm rà, phức tạp, yêu cầu các doanh nghiệp phải thể chấp hoặc chứng minh mất nhiều thời gian trong khi nguồn vốn cho việc duy trì sản xuất kinh doanh là rất cấp thiết.

Một vấn đề hết sức đáng lưu tâm trong các kiến nghị của doanh nghiệp, đó là: song song với chống dịch, chống suy thoái doanh nghiệp, Việt Nam cần nhanh chóng xây dựng chiến lược cùng các chính sách cho một trật tự kinh tế mới sau dịch để tận dụng tối đa các cơ hội.

Hộp 4: Một số kiến nghị cụ thể của Doanh nghiệp với Chính phủ

(1) “Cần đẩy mạnh việc cắt giảm thủ tục hành chính vì tình hình hàng hóa tồn đọng đang nhiều lên do việc bán bị chậm lại, nhưng thủ tục xin chuyển đổi mục đích sử dụng đất với lĩnh vực cấp phép xây dựng còn khó khăn làm hàng hóa không có chỗ để chứa, tháng hạn không mưa nhưng sắp tới mưa xuống hàng hóa công ty chúng tôi không biết phải làm sao, và rất cần các chính sách hỗ trợ giảm lãi suất cho vay”.

(2) “Chính phủ có chính sách hỗ trợ chung cho các doanh nghiệp du lịch, khách sạn, nhà hàng, đại lý vé máy bay, vận chuyển, các điểm tham quan...”

- Giảm nợ ngân hàng, giãn thời gian nộp thuế, giãn thời gian nộp BHXH, phí công đoàn;

- Giảm thuế TNDN, Thuế GTTT, Thuế TNCN; giảm lãi suất cho vay;

- Giảm phí, lệ phí đặc biệt cho các điểm tham quan 6- 12 tháng sau dịch;

- Về các chính sách đơn phương miễn thị thực Visa cho các nước EU, Nga, Hàn Quốc, Nhật Bản và 1 số thị trường tiềm năng của ngành du lịch: đề nghị phục hồi lại chính sách này ngay khi các nước khống chế & đẩy lùi được dịch Covid-19; tạo thuận lợi cho người dân các nước trên du lịch vào Việt Nam;

- Có những chính sách hỗ trợ phát triển du lịch và đẩy mạnh quảng bá cả trong ngắn hạn & dài hạn ngay khi Việt Nam & các nước khống chế & đẩy lùi được dịch Covid-19”.

(3) Cần tìm kiếm những phương thức làm việc mới để duy trì sản xuất kinh doanh; Chính phủ - doanh nghiệp và người lao động phải cùng chia sẻ các khó khăn với nhau (*Looking for new way of work to ensure productivity; government - company - employee sharing of burden together*).

(4) Chính phủ nên chủ động đẩy mạnh, nhanh việc thảo luận các hợp đồng khẩu trang (vải và y tế) lớn với chính phủ các nước để hỗ trợ trực tiếp các doanh nghiệp dệt may và nhiều doanh nghiệp SME khác do đây là thời điểm chúng ta đang có rất nhiều lợi thế đối với mặt hàng này, cùng một số mặt hàng bảo hộ khác.

(5) Nhà nước cần có chính sách khuyến khích và phát triển công cụ online như bán hàng online, ví điện tử, cho phép công ty viễn thông và người dùng lấy số điện thoại làm tài khoản ngân hàng để giảm chi phí giao dịch ngân hàng. Việc này sẽ cho ra đời nhiều doanh nghiệp mới và mô hình kinh doanh mới từ đó tạo công ăn việc làm mới cho xã hội cũng như giảm chi phí chung cho nền kinh tế, tăng năng lực cạnh tranh. Chính phủ cần yêu cầu tất cả các cơ quan hành chính nhà nước bỏ giấy tờ không cần thiết khiến doanh nghiệp và người dân phải đi lại tốn thời gian, chi phí như công chứng và chứng thực văn bản v.v... thông qua việc đẩy mạnh chia sẻ thông tin giữa các cơ quan nhà nước. Nhiều thủ tục yêu cầu nộp bản sao giấy ĐKKD hay CMT, hộ khẩu v.v... tất cả văn bản này nhà nước đều có tại sao lại yêu cầu doanh nghiệp nộp mỗi khi làm một thủ tục nào đó. Tại sao các cơ quan nhà nước không chia sẻ dữ liệu với nhau để giảm thiểu chi phí này cho doanh nghiệp? Đây là cách làm tốt nhất nhà

nước giúp doanh nghiệp trong mùa dịch.

(6) Về chống suy thoái doanh nghiệp - Chống thất nghiệp: Việt Nam ta kinh phí hỗ trợ còn khó khăn, chúng ta nên học thời chiến là giải phóng đến đâu huy động toàn dân tăng gia lao động sản xuất đến đó. Trong bối cảnh nguy cơ khủng hoảng toàn cầu, doanh nghiệp phá sản, người lao động thất nghiệp, Việt Nam ta cần khoanh vùng các vùng quê an toàn, hay thành phố chắc chắn đã an toàn để cho nhân dân vùng an toàn tăng gia kinh doanh sản xuất. Chỉ có khoanh vùng an toàn sản xuất kinh doanh chúng ta mới tránh nguy cơ khủng hoảng kinh tế, nguy cơ doanh nghiệp phá sản, và nguy cơ nhiều người lao động thất nghiệp khiến an sinh xã hội phức tạp khó lường.

Thời gian qua chúng ta đã quyết liệt, và đã chứng minh khả năng hạn chế tối đa virus vào Việt Nam cũng như ngăn không cho dịch bùng phát mất kiểm soát ở cộng đồng. Điều đó phải nói từ Chính phủ đến bộ máy các cấp và người dân đã, đang đồng lòng trên dưới. Bước tiếp theo trước những nguy cơ với nền kinh tế và từng doanh nghiệp, từng người lao động như đã nói trên, rất mong Chính phủ xem xét đưa ra những giải pháp phù hợp và an toàn nhất để vừa ngăn dịch vừa phát triển kinh tế.
